

23
66

ROMANIA
CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
Secția Penală

ÎNCHEIERE

Dosar nr. 3468/2003

Ședința publică din 26 septembrie 2003

Completul compus din:

Anton Pandrea - Președinte
Nineta Anghelina - Judecător
Maria Coca-Cozma - Judecător

Magistrat asistent: Virginia Cojocaru
Procuror : Justina Condoiu

S-au luat în examinare recursurile declarate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și de inculpații Tudor Stănică și Creangă Mihail împotriva sentinței penale nr.49 din 14 iulie 2003 a Curții de Apel București - Secția a II - a penală.

S-au prezentat: apărătorul ales al inculpaților, avocat Bulai Ovidiu și avocat Crângariu Eugenia, pentru intimatele părți civile lipsă.

Procedura de citare a fost îndeplinită.

Procurorul a solicitat admiterea recursului declarat de parchet, astfel cum a fost formulat, solicitând casarea sentinței penale nr.49 din 14 iulie 2003 și trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de fond, Curtea de Apel București. Hotărârea pronunțată este nelegală, încălcându-se art.334 C.proc.pen., întrucât Curtea a pus în discuție schimbarea încadrării juridice din infracțiunea prevăzută de art.25 raportat la art.175 lit.a C.pen. în cea prevăzută de art.26 raportat la art.175 lit.a C.pen., dispunând însă schimbarea încadrării juridice în infracțiunea prevăzută de art.174-175 lit.a, cu aplicarea art.13 și art.75 lit.d și alin.ultim raportat la art.78 C.pen. A fost astfel încălcat și dreptul la apărare al inculpaților care au fost puși în situația de a nu-și putea face apărărilor în raport de noua încadrare.

Apărătorul inculpatului a solicitat admiterea recursului declarat de parchet și a recursurilor inculpaților, susținând oral motivele scrise, depuse în cauză.

În recursul inculpaților se invocă, în principal, necompetența Curții de Apel București de a soluționa cauza, după calitatea persoanei, ei având și acum calitatea de pensionari militari.

De asemenea, se arată că s-au efectuat acte de urmărire penală după citirea materialului de urmărire, ceea ce conduce la nulitatea actului de sesizare a instanței.

Se mai invocă nulitatea sentinței care condamnă pe inculpatul Stănică Tudor, care, în realitate se numește Tudor Stănică.

Se mai arată că:

- instanța nu s-a pronunțat cu privire la unele probele administrate;
- nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii pentru care au fost condamnați;
- inexistența laturii obiective a infracțiunii de omor;

PENTRU CONFORMITATE.

68
25

ROMANIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Decizia nr.4404

Dosar nr. 3468/2003

Ședința publică din 10 octombrie 2003

Completul compus din:

Anton Pandrea	- Președinte
Nineta Anghelina	- Judecător
Maria Coca-Cozma	- Judecător

Magistrat asistent	: Virginia Cojocaru
Procuror	: Justina Condoiu

.....

La 26 septembrie 2003 s-au luat în examinare recursurile declarate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și inculpații Tudor Stănică și Creangă Mihail împotriva sentinței penale nr.49 din 14 iulie 2003 a Curții de Apel București, Secția a II-a penală.

Dezbaterile au fost consemnate în încheierea din data de 26 septembrie 2003, iar pronunțarea deciziei s-a amânat la 10 octombrie 2003.

CURTEA

Asupra recursurilor penale de față;

În baza lucrărilor din dosar, constată următoarele:

Prin sentința penală nr.49 din 14 iulie 2003, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, au fost condamnați inculpații:

- Tudor Stănică (fiul lui Gheorghe și al Anicăi, născut la 12 februarie 1938 în Brăila, căsătorit, absolvent al Facultății de Drept, colonel în rezervă, domiciliat în București, str.Pictor Sanzto Rafael nr.5, sector 2) și

- Creangă Mihail (fiul lui Gheorghe și al Dominicăi, născut la 25 august 1938 în București, căsătorit, absolvent de liceu, domiciliat în București, str.Visarion nr.8, sector 1); la câte 20 ani închisoare, 8 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art.64 lit.a,b și c din Codul penal și pedeapsa complementară a degradării militare, pentru săvârșirea infracțiunii de omor calificat prevăzute de art.174, 175 lit.a, cu aplicarea art.75 lit.d și alin.ultim, raportat la art.78 și art.13 din Codul penal, prin schimbarea încadrării juridice din instigare la omor calificat, prevăzută de art.25 raportat la art.174, 175 lit.a din Codul penal.

Prin aceeași sentință, a fost adăugat, în temeiul art.75 lit.d și alin.ultim, raportat la art.78 din Codul penal, la pedeapsa principală stabilită pentru fiecare inculpat, un spor de câte 2 ani, rezultând pentru fiecare câte 22 de ani închisoare.

Conform art.2 din Decretul nr.11/1988 privind reducerea unor pedepse, sancțiunile aplicate au fost reduse cu câte 1/2, inculpații urmând să execute câte

penale, Procuratura Locală a Sectorului 6 București, la data de 21 septembrie 1985, a luat măsura arestării preventive a lui Ursu Gheorghe Emil, învinuit de săvârșirea infracțiunii de operații interzise cu mijloace de plată străine (Decretul nr.210/1960). 26

Direcția de Cercetări Penale din Inspectoratul General al Miliției a început cercetarea penală împotriva lui Ursu Gheorghe Emil și l-au deținut în arestul direcției, deși, în raport de valoarea redusă a valutei găsite la acesta, cercetarea putea fi efectuată în bune condiții și de către un organ local de miliție.

La acea dată, această direcție era condusă de către colonelul Scarlet și colonelul Tudor Stănică, acesta din urmă coordonând direct Serviciul de Cercetări Penale și Serviciul Arest, iar colonelul Creangă Mihail conducea Serviciul Arest.

Deși se dispusese neînceperea urmăririi penale pentru infracțiuni contra securității statului, interesul organelor de securitate față de Ursu Gheorghe Emil a continuat, iar dosarul informativ „Udrea” nu a fost închis și se urmărea evoluția cazului cu privire la reacția colegilor de serviciu.

În această situație, s-a stabilit la nivelul factorilor de conducere ca regimul de arest la care era supus Ursu Gheorghe Emil să fie diferențiat în funcție de evoluția datelor de anchetă și eventualele reacții interne și internaționale, aspect care va fi ilustrat de succesiunea declarațiilor luate, consemnarea aspectelor medicale și de incidentele din arest.

Din coroborarea acestor elemente, s-a concluzionat că, prin mijlocirea inculpatului Tudor Stănică, care coordona cercetările penale și arestul, împreună cu inculpatul Creangă Mihail, șeful arestului, s-a instituit pentru Ursu Gheorghe Emil un regim de teroare și în final de exterminare.

Astfel, inculpații l-au izolat într-o celulă, împreună cu doi deținuți recidiviști, cunoscuți ca violenți, aflați în executarea unor pedepse.

La data de 18 octombrie 1985, Ursu Gheorghe Emil, care avea vârsta de 60 ani, a fost mutat într-o celulă izolată de celelalte, în care se aflau Clintă Marian, în vârstă de 34 ani, multirecidivist, și Radu Gheorghe, în vârstă de 31 ani, recidivist, ambii cunoscuți ca persoane violente.

Totodată, în mod ilegal, inculpații au stabilit drept consemn interdicția sabotajelor de pază de a interveni în camera unde era deținut acesta.

În perioada 21 septembrie – 13 noiembrie 1985, i s-au luat acestuia declarații fără să fie asistat de un apărător, deși asistența juridică era obligatorie.

Deși, începând din 5 noiembrie 1985, s-au făcut în evidențele de la arest consemnări medicale din care rezultă o alterare serioasă a sănătății lui Ursu Gheorghe Emil, totuși a fost anchetat în continuare: astfel, a fost scos din arest, fără a se consemna în registrul de arest, a fost pedepsit, de asemenea fără a se menționa aceasta în același registru, a fost menținut în aceeași cameră împreună cu cei doi deținuți violenți și a fost lipsit de îngrijiri medicale.

În perioada 14-15 noiembrie 1985, Ursu Gheorghe Emil a fost bătut grav de către deținutul Clintă Marian, consemnându-se medical „colică abdominală”, iar abia la data de 17 noiembrie 1985 s-a consemnat, în registrul de arest, că deținutul

Din declarațiile supraveghetorilor de arest, în special ale plt.Popa Dan, plt.major Munteanu Ion și plt.Udrea Marian, rezultă că aceștia au auzit zgomote și țipete în celula în care era deținut Ursu Gheorghe Emil, dar, prin ordinul celor doi inculpați, nu li s-a permis să intervină acolo, iar, la întrebarea lor, adresată deținuților Clintă Marian și Radu Gheorghe, „cine le-a permis să-l lovească pe Ursu Gheorghe Emil și să-l lege cu un cearceaf”, aceștia au răspuns „să-și întrebe șefii, căci ei sunt cei care știu despre ce este vorba”.

Aceiași martori au mai declarat că deținuții Clintă Marian și Radu Gheorghe erau oamenii de încredere ai colonelului Creangă Mihail și erau repartizați în camerele în care erau arestați cu probleme speciale, iar, în cazul de față, li se promisese liberarea condiționată, dacă reușeau să scoată ceva (informații) de la colegul de cameră.

Se face apoi referire la declarațiile martorilor medici, care au confirmat că au observat pe corpul lui Ursu Gheorghe Emil echimoze de diferite mărimi, iar ca simptomatologie: arsuri și dureri în epigastru, precum și vărsături verzi. La intervenția chirurgilor au constatat o perforație pe intestinul subțire, cauzată, după cum le-a relatat bolnavul, de faptul că în timpul detenției a fost lovit cu vârful pantofilor, în abdomen.

În continuare, în sentință se face referire la declarațiile deținuților, arătându-se că deținutul Clintă Marian, care a fost condamnat pentru uciderea lui Ursu Gheorghe Emil, a relatat că a primit dispoziție din partea inculpaților Tudor Stănică și Creangă Mihail să exercite, împreună cu deținutul Radu Gheorghe, un regim de teroare asupra lui Ursu Gheorghe Emil, pentru a mărturisi totul în legătură cu însemnările prin care și-a exprimat dezacordul față de regimul politic și să indice și rețelele care l-au ajutat să scoată din țară unele materiale scrise.

Același deținut a menționat că el și deținutul Radu Gheorghe, din aceeași cameră de arest, l-au maltratat, schingiuit și distrus fizic și moral pe Ursu Gheorghe Emil și că notele informative întocmite de ei doi au fost preluate de Creangă Mihail și apoi date lui Tudor Stănică, iar supraveghetorii aveau consemn de la inculpați să nu intervină în camera respectivă.

Deținutul Radu Gheorghe a declarat că deținutul Clintă Marian a acționat violent asupra victimei, din ordin, și că era recompensat cu un regim de detenție mai relaxat.

Referindu-se la declarațiile celorlalți deținuți, sentința menționează mai întâi declarația lui Casapu Mitruș că, înainte cam cu 2 zile de a deceda, victima a fost scoasă din celulă pentru anchetă, iar seara a fost adusă în celulă cu pătura întrucât nu mai putea să meargă și nici nu mai vorbea, iar, ulterior, revenindu-și, a început să urle de durere și vomita, însă nu i s-au acordat îngrijiri medicale.

Se menționează și declarațiile lui Caracostea Stere, în sensul că urmele de lovituri la Ursu Gheorghe Emil apăreau după fiecare interogatoriu; Godeanu Gheorghe, că celula nr.30 (unde fusese mutată victima) era considerată „camera de exterminare”; Hrișcu Ilie, că victima a bătut în ușa camerei de arest, ca să fie scoasă și dusă la medic, dar nu a fost luată în seamă și Pascale Gheorghe, că la toaletă a avut o discuție cu victima, care i-a spus „nenorociiții ăștia mă omoară” și

101
71

Or, instanța nu a procedat astfel la schimbarea încadrării juridice a faptei din complicitate în autorat.

Inculpații au criticat sentința pentru nelegalitate și netemeinicie, invocând următoarele motive:

- Curtea de Apel București nu era competentă să judece cauza, deoarece competența revenea instanțelor militare;

- inculpatul Tudor Stănică nu a fost legal citat, fiind greșit citat cu numele de Stănică Tudor;

- instanța nu s-a pronunțat cu privire la unele probe necesare pentru stabilirea unei reale situații de fapt;

- sentința pronunțată în cauză este contrară legii, întrucât s-a permis părților civile să solicite probe și să pună concluzii cu privire la latura penală a cauzei, iar acordarea daunelor morale nu putea fi dispusă;

- în cauză nu există probe sau indicii temeinice cu privire la săvârșirea unor fapte penale de către cei doi recurenți inculpați.

Cu privire la recursul declarat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București;

Din actele dosarului se constată că instanța de fond a pus în discuția părților, potrivit dispozițiilor art.334 din Codul de procedură penală, schimbarea încadrării juridice a faptei, din instigare la infracțiunea de omor calificat, în complicitate la aceeași infracțiune, pentru ambii inculpați, consemnându-se concluziile procurorului și apărătorilor celor doi inculpați – pe acest aspect.

Este adevărat că instanța de fond a reținut în final că inculpații se fac vinovați de infracțiunea de omor calificat, în forma autoratului, și i-a condamnat pentru această infracțiune, fără a face în prealabil aplicarea art.334 din Codul de procedură penală.

Nulitatea care decurge din nerespectarea dispozițiilor acestui text de lege este relativă și, potrivit art.197 alin.1 din același cod, atrage nulitatea actului numai atunci când s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act.

Or, pe tot parcursul procesului penal, inculpații s-au apărat în sensul că nu au săvârșit nici o infracțiune prevăzută de legea penală și, cum instigatorul și complicele la o faptă penală săvârșită cu intenție se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor, prin reținerea autoratului la infracțiunea de omor calificat nu li s-a cauzat acestora nici o vătămare, deoarece nu li s-au deschis noi posibilități de apărare.

În consecință, motivul de recurs prin care s-a invocat nulitatea absolută a sentinței, solicitându-se trimiterea cauzei la prima instanță pentru rejudecare, este nefondat.

Cu privire la recursurile declarate de inculpații Tudor Stănică și Creangă Mihail;

Excepția de necompetență, după calitatea persoanei, a Curții de Apel București, în raport de instanța de fond...

De asemenea, este nefondat și motivul trei de recurs invocat, constând în aceea că instanța de fond nu s-a pronunțat cu privire la unele probe necesare pentru stabilirea unei situații de fapt reale.

Acest motiv presupune ca probele solicitate să fie de natură a influența soluția procesului, iar instanța să le ignore sau să nu se pronunțe asupra lor.

Or, instanța de fond, analizând temeinic proba cu martori solicitată de inculpați, a apreciat corect că nu se impune audierea ca martori a lui Vlad Iulian, Nedelcu Ștefan, Bucurescu Liviu, Rotaru Ion, Bațandi Alexandru, Iordache Alexandru, Chiriță Ion și Ștefan Andrei, propuși în apărare, deoarece nu au fost implicați direct în evenimentele care au dus la decesul victimei Ursu Gheorghe Emil.

Pe de altă parte, neaudierea ca martori a acestor persoane nu a fost de natură să influențeze soluția procesului.

De asemenea, este nefondat motivul referitor la faptul că instanța a permis părților civile să solicite probe și să pună concluzii cu privire la latura penală și că, în cauză, nu se putea dispune acordarea daunelor morale, pentru următoarele considerente:

Conform dispozițiilor art.24 alin.1 din Codul de procedură penală, pentru dobândirea calității de parte vătămată nu interesează felul vătămării suferite: fizică, morală sau materială, fiind suficient să se constate că există o vătămare și că ea a fost cauzată prin comiterea infracțiunii.

Sotia și copiii victimei au fost evident prejudiciați prin uciderea soțului, respectiv a tatălui lor, suferind atât daune materiale cât și daune morale, astfel că au calitatea de parte vătămată.

Potrivit art.15 din același cod, persoana vătămată se poate constitui parte civilă împotriva inculpatului, iar calitatea de parte civilă nu înlătură dreptul acesteia de a participa în calitate de parte vătămată în cauză. Fiind parte în proces, persoana vătămată își exercită drepturile decurgând din lege, indiferent dacă s-a constituit sau nu parte civilă în cauză.

Ca urmare, împrejurarea că părțile vătămăte nu au solicitat decât daune morale nu este de natură a înlătura calitatea lor de parte vătămată și a pierde drepturile decurgând din lege.

În ceea ce privește acordarea daunelor morale, aceasta este pe deplin justificată față de suferința morală inestimabilă pe care părțile vătămăte, constituite părți civile, au suferit-o prin faptele inculpaților.

Este, de asemenea, nefondat și ultimul motiv de recurs invocat de inculpați, prin care sentința este criticată pentru netemeinicie, motivându-se că nu sunt probe sau indicii temeinice cu privire la săvârșirea unor fapte penale de către inculpați.

Se constată că în cauză s-a administrat un probatoriu amplu și complet, fiind audiați 26 martori și au fost depuse la dosar mai multe acte, între care acte medico-legale, necesare lămuririi cauzei sub toate aspectele.

În acest scop, instanța de fond, a manifestat rol activ și a analizat în detaliu fiecare probă în apărările formulate de inculpați.

Rejudecând cauza sub acest aspect, în baza art.334 din Codul de procedură penală, se va schimba încadrarea juridică a faptei din infracțiunea de omor calificat sub forma autoratului, prevăzută de art.174, 175 lit.a din Codul penal, cu aplicarea art.13, art.75 lit.d și alin.ultim raportate la art.78 din același cod, în instigare la aceeași infracțiune prevăzută de art.25 raportate la aceleași texte de lege și a-i condamna pe inculpații Tudor Stănică și Creangă Mihail la câte 20 ani închisoare, câte 8 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art.64 lit.a,b și c din Codul penal și degradarea militară.

În baza art.2 din Decretul nr.11/1988, se vor reduce pedepsele privative de libertate cu 1/2.

Celelalte dispoziții ale sentinței nefiind criticabile, se vor menține.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:**

Admite recursurile declarate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și de inculpații Tudor Stănică și Creangă Mihail împotriva sentinței penale nr.49 din 14 iulie 2003 a Curții de Apel București – Secția a II-a penală.

Casează decizia sus menționată numai cu privire la încadrarea juridică dată faptei.

În baza art.334 Cod procedură penală, schimbă încadrarea juridică din infracțiunea de omor calificat prevăzută de art.174, 175 lit.a Cod penal, cu aplicarea art.13 și a art.75 lit.d și alin.ultim raportate la art.78 Cod penal, în instigare la infracțiunea de omor calificat prevăzută de art.25 raportat la art.174, 175 lit.a Cod penal, cu aplicarea art.13, art.75 lit.d și alin.ultim Cod penal raportate la art.78 Cod penal, texte în baza cărora condamnă pe inculpații Tudor Stănică și Creangă Mihail la câte 20 ani închisoare și câte 8 ani interzicerea exercitării drepturilor prevăzute de art.64 lit.a,b și c Cod penal și la degradarea militară.

În baza art.2 din Decretul nr.11/1988, reduce pedepsele aplicate inculpaților cu 1/2, astfel încât fiecare inculpat va executa pedeapsa de câte 10 ani închisoare și câte 8 ani interzicerea exercitării drepturilor prevăzute de art.64 lit.a,b și c Cod penal și degradarea militară.

Menține celelalte dispoziții ale sentinței.

Pronunțată, în ședință publică, azi 10 octombrie 2003.

PREȘEDINTE,
A.Pandrea

JUDECĂTOR,
N. Anghelescu

JUDECĂTOR,
M. Cocea-Cozma

MAGISTRAT ASISTENT,
V. Cojocăru